

PROJECT BASISVAARDIGHEDEN MODERNE VREEMDE TALEN TAAL EN COMMUNICATIE

LESPLAN: Deutsch lernen

DOELGROEP: Onderbouw vmbo, havo, vwo, niveau A1/A2

OPDRACHT:

In deze les denken leerlingen bewust na over hun eigen leerproces bij het leren van een moderne vreemde taal. Ze benoemen wat zij moeilijk of makkelijk vinden aan het leren van de Duitse taal, welke strategieën hen helpen en ze stellen een concreet leerdoel op voor de komende lessen.

De les is opgebouwd rond metacognitie, het denken over leren. Tegelijkertijd sluit de les actief aan bij wat leerlingen zelf ervaren in de praktijk van de taalles. In de les staat het functionele gebruik van de taal centraal. Leerlingen leren taal in te zetten om te spreken over taal (doelen, strategieën en voorkeuren benoemen).

Daarnaast is in de les veel aandacht voor reflectie door de leerlingen. Ze denken na over hoe ze leren en wat hen daarbij helpt. Dit versterkt het taalbewustzijn en de zelfregulatie. Het stellen van een persoonlijk leerdoel past binnen formatief evalueren: de leerling krijgt grip op zijn eigen leerproces.

LEERDOELEN:

- De leerling kan benoemen welke strategieën hij/zij gebruikt om Duits te leren.
- De leerling kan uitleggen wat voor hem/haar werkt, en wat niet.
- De leerling kan een persoonlijk leerdoel opstellen voor de komende lessen.

KOPPELING KERNDOELEN:

- De leerling verkent hoe het eigen taalleerproces wordt bevorderd.

KOPPELING BASISVAARDIGHEDEN:

- Schrijf- en spreekvaardigheid
- Strategisch leren
- Reflecteren op het leerproces

TAALVERWERVING VOLGENS DE SCHIJF VAN VIJF VAN WESTHOFF:

- Input:

Tijdens de instructie en het invullen van het werkblad gebruikt de docent voor de leerlingen begrijpelijk Duits (evt. Nederlands) om uitleg te geven. De leerlingen verwerken de geschreven vragen in de Duitse taal (evt. Nederlands).

- **Inhoudsgerichte verwerking:**
Tijdens het invullen van het werkblad en de nabespreking produceren leerlingen taal door vragen te beantwoorden over hun leerproces.
- **Vormgerichte verwerking:**
Via de reflectie op leren wordt indirect de bewustwording van taalaspecten en leerdoelen gestimuleerd. Leerlingen benoemen wat ze moeilijk vinden, bijvoorbeeld grammatica of uitspraak. Ze worden zich bewuster van vormen en vaardigheden (bijv. 'Ik vind luisteren makkelijk, maar spreken moeilijk.'
- **Pushed-output:**
Tijdens tweetalige bespreking en de reflectie bespreken leerlingen hun voorkeuren. Tussen docent en leerlingen is interactie in de vorm van metacommunicatie over leren.
- **Strategisch handelen:**
De leerlingen denken na over welke leerstrategieën bij hen passen. Ze formuleren een persoonlijk leerdoel. Het strategisch handelen is de kern van deze les.

LESOPBOUW:

1. **Introductie (5 min):**
De docent introduceert het thema 'leren leren'. Uitleg doelen van de les en voorkennis activeren.
2. **Klassengesprek (10 min):**
Maken van mindmap op het digibord of een digitale tool over de vraag: Wat helpt jou bij het leren van de Duitse taal? Daarna gesprek: Welke dingen doe jij al? Wat zou je nog meer kunnen doen?
3. **Opstellen persoonlijk taalleerprofiel (20 min):**
Leerlingen vullen individueel het werkblad in. Na 10-15 minuten overleggen leerlingen in tweetallen over de gegeven antwoorden. Leerlingen vullen eventueel hun eigen antwoorden nog aan.
4. **Bespreken en delen (10 min):**
Enkele leerlingen delen hun leerdoel of strategie. Als docent benadrukken dat iedereen op een andere manier leert en dat het belangrijk is dat je van jezelf weet hoe je het beste kunt leren.
5. **Reflectie en afsluiting (5 min):**
Leerlingen schrijven op een post-it één ding dat ze over zichzelf hebben geleerd en één ding dat ze gaan proberen in de komende lessen.

WERKWIJZE:

Als start van de les laat de docent op het digibord een foto zien van een topsporter en maakt een vergelijking tussen het leren van een taal en sporten op hoog niveau (trainen, fouten maken en manieren zoeken om jezelf te verbeteren). Docent vertelt dat iedereen op eigen manier leert. In deze les gaan de leerlingen nadenken over wat voor hen goed werkt bij het leren van Duits. Als ze dat weten, kunnen ze zichzelf helpen om beter te worden. Docent vraagt leerlingen vragen hoe zij woorden leren en wat ze doen als ze in de les zitten en iets niet begrijpen. Enkele leerlingen reageren kort (laagdrempelig en mag in het Nederlands).

Tijdens het klassengesprek maken docent en leerlingen een mindmap op het digibord of met een digitale tool met antwoorden op de vraag: Wat helpt jou bij het leren van de Duitse taal? Daarna gesprek: Welke dingen doe jij al? Wat zou je nog meer kunnen doen?

Met het invullen van het werkblad Mein Sprachenlernprofil reflecteren leerlingen gestructureerd op hun taalleerproces. De docent legt eventueel per blokje kort uit wat de bedoeling is en licht af en toe gebruikte Duitse woorden toe. De docent stimuleert de leerlingen om na te denken over de manier waarop ze leren. Het is belangrijk om te benadrukken dat er geen goed of fout is. De leerlingen denken individueel na over de moeilijkheden die ze ervaren bij het leren van de Duitse taal, wat hen helpt, over de manier waarop ze het liefst leren, maar ook over wat ze beter zouden willen kunnen.

Tot slot formuleren de leerlingen een leerdoel voor de komende lessen. Deze concrete afspraak met zichzelf schrijven ze op hun eigen niveau in het Duits. Bijvoorbeeld: Ich will besser schreiben. Hiermee maken de leerlingen hun leerproces zichtbaar. Daarna delen de leerlingen in tweetallen de antwoorden met elkaar. Hier ontstaat inzicht in persoonlijke voorkeuren.

In de klassikale nabespreking wordt de bewustwording van de leerlingen verdiept door het delen en vergelijken. De docent vraagt enkele leerlingen naar wat voor hen werkt, gevolgd door de vraag wie die strategie herkent. De docent noteert op het bord enkele terugkerende leerstrategieën. Door de nabespreking klassikaal te doen, horen leerlingen hoe klasgenoten leren en krijgen tips van anderen. Daarnaast zullen ze ontdekken dat leren iets heel persoonlijks is. Alle leerdoelen kunnen ook digitaal worden verzameld (bijv. in Padlet of Classroom).

Tip: laat leerlingen het Sprachenlernprofil bewaren en/of geef een kopie ervan aan de mentor/coach van de leerling.

Tip: Deze les is zeer geschikt voor een vakoverstijgende samenwerking (bijv. mentoruur over studievoordigheden).

BRONNEN:

- Foto van topsporter (kies een foto van een sporter die bekend en geliefd is bij de leerlingen)
- Arbeitsblatt Sprachenlernprofil
- Post-its
- Evt. woordenboek N-D